

Rituska mélyen előrehajolt, hogy előhalássza a jägeres üveget a pult alól; hátsója kidomborodott, mintha az egész kocsmát be akarta volna tölteni. A szakács nem lépett hátrébb, hagyta, hogy Rituska tompora nekíprésselődjön az ágyékának, sőt még kicsit előre is dőlt, nekitámaszkodva a jól kitömött párnának. Ekkor villant a szemébe: Rituska rongyos farmerének hátulján, a farzseb fölött egy

Szalai Zoltán 67

PÜNKÖSD

jókora hasadás leffegett, hívogatóan. A szakács benyúlt a hasadékon, megsimította Rituska ruganyos valagát, majd, semmiféle ellenállásba nem ütközvén, tovább hatolt lefelé és befelé, nem nagyon tudta azonosítani, épp mit tapint, a bugyit-e vagy már a vaginája redőit, a vastag szőrszálakat-e vagy csak a farmer cérnaszálait, de ahogy keze egyre mélyebben elmerült a szövetekben, úgy érezte, feltöltődik valamivel, előnti valami fényes, szépséges, nemes dolog, valami tőle, saját lényétől végtelenül idegen. Olyannyira belefeledkezett a kéjbe, hogy végül Rituska húzta ki a kezét a hasadékból, még előrehajoltában; mikor kiegyenesedett, nem vetett rá egyetlen rosszalló pillantást sem, bár hálálkodót vagy elégedettet sem. A szakács megkapta a jägerét – Rituska pontosan töltött, nem úgy, mint a másik nyanya szokott –, és bekuporodhatott szokásos kis zugába.

A Mayerék lánya, nem, kérdezte a köpcös, kopasz férfi, aki valahogy ott termett a szakács asztalánál. Olyan volt a hangja, mint a tévémondóknak, harsány, jól érthető. Mikor a szakács nem válaszolt, csak bambult, Rituska felé bökött, s megismételte, a Mayerék lánya, nem? Hangosan beszélt, mintha tisztában lenne vele, hogy körülötte mindenki csak saját magát hallja.

A szakács vállat vont. Nem szoktak melléje csak úgy leülni, főként ilyen tolakodó egyének. Ismerős volt neki valahonnan a köpcös, de nem bírta volna megmondani, honnan. Hasonlított is a söntésben ülő többi tagra, meg nem is. Féldecis pohár volt előtte, s egy másik pohárban szóda. Ahogy jobban szemügyre vette, látta, nem szóda, csak tiszta víz. Talán pap, futott át az agyán.

Úgy tudom, egyetemista, mondta a köpcös, s a tanulmányai mellett vállalta ezt a munkát. A lányról beszélek, akit fogdosott. Szereti a nagy hát-sókat, ugye.

Nem kacsintott rá, ahogy ezt mondta, kissé sötéten nézett csak, s ez még inkább megerősítette benne a feltételezést, hogy ez valami egyházi ember.

Nem tudom, mondta a szakács, s ahogy kinyitotta a száját, érezte, mennyire elviselhetetlenül szomjas. Talán koccinthatott volna a pappal, de ez csak akkor jutott eszébe, mikor a pohara már üresen koppant az asztalon. Rituska nem vizezte a jägert.

A pap éppen szólásra nyitotta volna a száját, amikor csapódott az ajtó, és belépett egy magas, széles vállú fickó, munkaruhában, piszkosan. Minden tekintet feléje fordult, s ahogy egy pillanatra megállt a sötét ajtajában, mel-
lét kidüllesztve, akkurátusan magába szívta ezeket a tekintetsugara-
68 kat. A pult elé libbent, ma csinosabb, mint valaha, kacsintott rá Rituskára, aki elpirult, és megeresztett egy szégyenlős mosolyt a ká-
véfőző felé. A jövevény calvadost kért; Rituska, mintha már előre várta volna, a pillanat töredéke alatt elővarázsolta az üveget és töltött. Messziről látszott, hogy a fél decit jelölő vonalka fölél.

Még le sem ült, de már zengedezni kezdett, s hamarosan egész kis társaság vette körül. Az egyik játékautomata mellett verődtek össze, hogy hallgassák őt. Arról kezdett beszélni, hogy épp most szerelte meg az egyik szomszéd kocsi-
ját, a Telekiét, aki egyébként autószerelő volt, míg ki nem baszták a műhelyből, s azóta hozzá nem nyúl egyetlen kocsihoz sem, még a sajátjához sem. Ő meg megsajnálta, hogy még csak a gyerekeit sem tudja meglátogatni, és megjavította a kocsiját. Szinte vadonatúj kis Seat, a Teleki Hollandiából hozta be, s ha már megcsinálta, el is hozta mindjárt egy körre, mondta röhögve.

Először csak úgy nézték, mint egy beazonosíthatatlan akármit, egy sziklát, egy magas fenyőt, egy bonyolult építésű házat, aztán a poharukba bámultak, de végül nem tudták megállni, nevetni kezdtek vele együtt. A munkahelyéről kezdett el beszélni, az Ikea konyháján dolgozott, s épp ma kapott egy új segéderőt maga mellé, egy fogyatékos gyereket, mert a cég sok fogyatékos vesz fel gyakorlatra, ezt a srácot Samunak hívták, hát nem egy tipikus gyógyos név, húsz perc után levágott egy darabot a mutatóujjából, be kellett vinni a sürgősségre, de délután már visszajött, és dolgozni kezdett, s gyorsan kiderült, hogy nem ért az emberi szóból, csak arra képes reagálni, ha oldalba basszák, esetleg gyomorszájon, vagy mondjuk vesén, mást képtelen felfogni, és a nap végére már teljesen zökkenőmentesen tudtak kommunikálni.

A pap egyre csak a szakács tekintetét fürkészte, mintha észre sem vette volna a nagyhangút a helyiség másik felében. Mit iszik, kérdezte a szakács, mikor ráunt a bámulására. Hozhatok egy jégert.

Csak színtelent iszom, mondta a pap azon a szépen csengő hangján, mindig csak színtelent, abban tisztaság van. Ezen elmosolyodott, mintha különösen megtetszett volna neki magának is, amit mondott.

Hozott neki egy gint, szép tisztát, majd megkérdezte, ismeri-e ezt az alakot. Nem kellett rámutatnia vagy körülírnia, kire gondolt.

Mélyen bólogatott, hogyne ismerném, mondta. Ismerek itt mindenkit. Maga valami papféle, kérdezte a szakács.

Magát is jól ismerem, mondta a pap, figyelmen kívül hagyva a kérdést. Néhányan halkán beszéltek még a helyiségben, magányos szeszeloők, akik saját maguknak magyaráztak halkán, de mély átéléssel. A sarokban pedig

néhány sötét szőrpamacs szűkölt: kutyák, amelyek leginkább rühös borzokra hasonlítottak. A pulttól halk zene áradt szét a helyiségben, Rituskának volt egy mini tévéje a sarokban, még nem adott rá nagyobb hangot, a Paula és Paulina meg nem kezdődött.

Maga már nem szakács, mondta a pap, és elégedetten kortyolt a poharából. Nem itta ki egyre, s a szakács ezt nagyképűsködésnek vélte. 69

Már hogyne lennék az, mondta, és fészkelődni kezdett. Minek hozott ennek a paprikajancsinak italt, róttta meg magát keserűen. Nyomást érzett az ágyékában, amitől az egész teste görcsbe rándult, mintha egész testében egy túlfeszített húgyhólyaggá változott volna. Szakács vagyok, ha tényleg ismer, akkor... Na de honnan ismerne maga engem.

Csak hallottam, vallotta be a pap kertelés nélkül, alig láthatóan vállat vonva. Nagy röhögés harsant odaátrol; mindketten odanéztek egy pillanatra, a többiek meg mintha feléjük sandígtattak volna.

Na és kitől, ha szabad tudnom, mondta a szakács, attól tartva, bármiféle mozdulatot tesz, a teste menten szétreped hosszában.

Az itteniektől, mondta a pap szájbiggyesztve, ha az ember néha betéved ide, hall ezt-azt, néha azt sem tudja, kitől. De mondja el maga, mi az igazság, ha akarja.

Akarja egy fenét, gondolta a szakács, s ahogy ezt kimondta magában, mintha kissé enyhült volna a nyomás. Elengedte magát, jótékony szédülés ragadta el, az asztalnak támaszkodott a könyökével, és a szájába csurgatta a pohara alján úszkáló néhány maradéknyi jägerseppet.

Maga szerint hasonlítok rá, kérdezte végül a paptól, kissé féltéken. Nem volt kérdéses, hogy kire gondol. A természetes fickó tovább ontotta a trágár történeteit, és közben épp ide, a szakácsék felé tekintetett. Tényleg ennyire gúnyosan bámul, kérdezte magában a szakács. Nem, nem hasonlít, mondta aztán magában, a pap hangján.

Mármint küllemre, kérdezte a pap. Nem, nyilván nem, hiszen maga cingár alak, ez meg, mint egy bivaly. Hogy jut ilyesmi egyáltalán az eszébe.

Tehát erről nem beszélnek, dünnyögte a szakács. Hogy kiköpött én lenne. Hogy ez a marha szakasztott úgy néz ki, mint én. Erről senkitől nem hallani semmit.

Eszembe sem jutna magukat egymáshoz hasonlítani, kortyolt még egyet a ginéből a pap. Megfigyelte, milyen nagy tokája van, s milyen vastagok az ujjai, mintha ki lenne párnázva belülről. Ez a párna nem lehet olyan finom, jó tapintású, mint a Rituskáé. Ahogy ebbe belegondolt, megborzongott.

Na és úgy egyébként, kérdezte, a padlót bámulva. Nem akarta, hogy erre válaszoljon neki. Be akarta magát ásni a padlócsempék alá.

Úgy érte, jellemre, kérdezte tudálékosan a pap. Vagy hogyan. A foglalkozásuk, ugyebár...

Engem három hónapja küldtek el, mondta a szakács. Csodálkozott kissé, mért fogalmaz ilyen finoman, hogy „elküldték”. Az egész sokkal
70 durvábban zajlott, sokkal nyersebb szót kellett volna választania.

De, talán a pap finom beszéde miatt, nem akart gorombának tűnni. Már majdnem négy, igen, lassan négy hónapja lesz. Nem sokkal később tűnt fel ez. Alig telt el két hét, már ott volt, a helyemen. Nem mentem be, de hallottam. Sokan járnak innen az Ikeába. Megkapta a helyemet, és még fizetés-emelést is.

Igen, tudom, húzta össze a száját a pap. És ezért gyűlöli őt.

Nem tudta, ez most kérdés volt-e vagy kijelentés. Nem szólt inkább, arra várt, vajon visszahívja-e őt a pasas. Már abban sem volt biztos, hogy pap, talán csak valami mérnök vagy tanár, franc tudja. De biztos tanult, az látszik a mozdulatain, azon, ahogy ül, ahogy a poharat tartja, ahogy iszik.

Soká kellett várnia, de végül mégiscsak hozott neki egy jägert. Magának meg egy gint, valami drágább fajtát, drágábbat, mint amilyenre ő meghívta. Ittak, és már a másíknak is nehézkesebben forgott a nyelve. Csak odaát nem csitult semmit a nagy hőzöngés.

Mindenhol ott van, mondta a szakács, kissé közelebb húzódva a paphoz. Azóta, hogy elfoglalta a helyemet az Ikeában, mintha az árnyékomma szegődött volna. Tudja. Ezt a Rituskát is dugja például. Pedig ez egy jól nevelt lány, azt mondták eleinte. És hogy lehet rá pályázni, ha rendes az ember. Ha nem bunkón megy neki. Ő megkaparintotta.

Igen, mondta a másik.

Itt már csak őt hallgatják, hiszen látja. Az a néhány árnyalak. Nem mintha hiányozna, hogy néhanapján meghívjanak egy jägerre. Azt még meg tudom engedni magamnak. Tiszta mindegy, ezek mind munkanélküliek, mint én. Röhögnek rajta, miközben nem értik, egyetlen szavát sem, arra mérget vehet. De élvezik az oltalmát.

Aztán már feltűnővé vált a pap hallgatása. Hogyan tud ez hallgatni, gondolta a szakács, mégiscsak valami szentes ember. Látszott, hogy készül valamire, hogy ki akar valamit nyilatkoztatni.

Vannak adományai a szentléleknek, mondta végül. Más volt most a hangja, eltűnt belőle a habókosság, most is üdén csengett, de komoly lett, öblösebb. Nem olyan bonyolult, mondta, nem kell mást tenni, csak fel kell ismerni a szentlelket. Felismerni a jelenlétét, és elfogadni az adományait. Az adományai kegyelmekben nyilvánulnak meg. Tudja-e, miféle kegyelmekkel örvendeztet meg bennünket a szentlélek.

A szakács bátortalanul csóválta a fejét. Valami nem stimmel az egészszel. Hogy jön ide a szentlélek. Úgy látta, bármilyen komoly és fennkölt is lett

a pap, közben alaposan be is rúgott, és ha így folytatja, rendesen össze fog gabalyodni a nyelve. S mégis mit akar ezzel a szentlélek-dumával.

A pap felemelte a jobb keze mutatóujját. Figyeljen a szentlélekre, fogadja magába a szentlelket, vegye át a szentlélek adományait, tegye magáévá a szentlélek hét kegyelmét. Az első a bölcesség kegyelme, 71 hogy megvilágosodjunk. A második az értelem, hogy megértsük, amit megvilágított előttünk. A harmadik a jótanács kegyelme, hogy ne legyünk magunkra hagyatva döntéshelyzetek idején. S ott van még a többi kegyelem...

Azok mik, kérdezte a szakács, miközben megint keserves nyomást kezdett érezni odalent.

Hát azokat most nem tudom, mondta a pap, bocsánatkérően mosolyogva. Nem jutnak eszembe. De ez is jó valamire, nem. Hogy megismerhesse és elfogadhassa...

A szakács felállt. Nem, ennek már nem hoz többet, ez nem bírja a piát. Sötét volt idebent, a régi csillárban, ami már legalább harminc éve lógott a penészes plafonról, csak néhány gyenge égő világított, olyan tompán, hogy a helyiség sarkai tömény félhomályba burkolóztak. Tudja-e vajon ez a pap, hogy a kutyák mért menekültek az Egérlyukba. Hogy a polgármester megint felemelte a kutyaadót, s az emberek kiteszik a kutyáikat az utcára, mert nem tudják megfizetni. A sintér itt ült, az ajtó mellett, előtte egy egész jägeres üveg, már csak az alján úszkál némi ital, a szakálla lelóg az asztal lapjára, a szemei üvegesek, a tekintete üres. Korábban legalább agyoncsapta a kóbor ebeket, de már mozogni is alig van ereje. Az ő erejét ki szívta ki. A nagy, széles vállú szakács most ott termett előtte. Visszanézett rá, és biccentett. Méghogy nem hasonlítanak. Mintha tükörbe nézne. Be fog huyozni, ha itt áll tovább, gondolta, de nem bírt megmozdulni. Nincs joga megmozdulni, amíg ez a másik itt áll, és rája néz. A szeme, az orra, az ajka, az álla. Egyszer be is mutatkozott neki, szép hosszú neve volt, már elfelejtette. Nincs neki családja, senkije, és azt mondja, innen való, a városból, itt született. És azt ígérte, meglátogatja. Persze, hogy aztán soha többé ne tágítson tőle. A semmiből bukkant fel. A haja, a frizurája, ahogy megigazítja. Honnan ismeri ugyanazokat a szavakat, mint amiket ő szokott használni. Nem jägert iszik, nem, calvadost, amit ő sosem. De annál inkább elveszi tőle. Még a különbségeket is. Még a különbségekben is tolakodó.

Elindult előtte, s ő követte, kissé riadtan. Az ajtóból még visszanézett, a pap elvgyorodott feléje, mintha bátorítaná.

A nagydarab sem ment be a vécébe, hanem, bár csípős hideg volt odakint, igazi télies hideg a tavaszi hónapban, odaállt a bádogkerítéshez, a vécéfülkével szemben, és bőven eresztette magából a meleg, füstölő sugarat. Nem, mégsem olyan széles vállú, egyáltalán nem izompacsirta, nincs benne

semmi rendkívüli, átlagos termetű, még talán azt is lehetne rá mondani: cingár. A lábai is vékonyak, kivált a lábszára, mint egy kislányé. A feje ovális, meglehetősen torz alakú így hátulról, és a fej búbján erősen kopaszodik.

Most itt vannak, mindketten. Kijöttek ketten, és tényleg, hogy 72 nézne ki, ha vissza is ketten mennének. Ketten, egyformán.

Rituska idekint szokta széthasogatni a fahasábokat, amelyekkel a kandallóban fűtött; benne voltak még jócskán a fűtőszezonban. Hanyagul dobta le a baltát a vécé bejárata mellé, kissé ferdén állt ott, a szakácsnak egy egészen kicsit kellett csak oldalra hajolnia, hogy kézbe vehesse. Ahogy meglódította a másik felé, aki még mindig háttal állt, érezte, hogy a görcs feloldódik, s valami belefut a nadrágjába. Mintha hangyácskák lepték volna el. Elmosódott a kép, kiszaladt az erő a kezéből, és csak a szikrázást látta, meg a fájó csörömpölést hallotta. Elvágódott, nagy árnyék borult fölébe: a másik, a másik szakács; először hosszú csend, majd bömbölés, és mindenki ott termett, az összes árnyalak körülöttük, nagy tolongásban.

A pap imára kulcsolt kézzel állt a többiek között, és jóindulatúan nézte őt, ahogy a húgyban fetreng, miközben a többiek már csak a másikkal voltak elfoglalva, aki egyre csak mennydörgött, nem szidta a szakácsot, hanem csak magát sajnáltatta, és a cirkusz csak akkor oszlott szét, amikor végre megérkeztek a rendőrök. Ők segítették talpra, és úgy vezették el, hogy látszott rajtuk, nem fognak tőle valódi magyarázatot kérni arra, amit tett.